

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 19-11-16811 ק. נ' א.

בפני כבוד השופטת ענבל קצב-קרן

בעניין הקטינים: 1. יואב
2. עידו

תובע א'
ע"י ב"כ עוה"ד גרינשטיין

נגד

נתבעת ה'
ללא ייצוג

הערה: שמות ילדי הצדדים שונו ע"מ למנוע זיהויים.

פסק דין

1
2 **התובע עתר לביטול מזונות הקטינים, ילדי הצדדים עידו ויואב, ילידי שנת 2004 (תאומים) –**
3 **כבני 17 שנים. הקטינים מצויים בחזקת באם.**
4 **בנם הבכור של הצדדים, ניצן, יליד 2001 (בגיר).**

5
6 חיובו של התובע במזונות הקטינים נקבע תחילה, בהסכמת הצדדים, אשר אושרה על ידי בית המשפט
7 בתמ"ש 10-11-32326, ביום 19.11.13 ועמד ע"ש של 4,800 ₪ לחודש.
8 בפסק הדין שניתן, בעתירת התובע לביטול המזונות ולחילופין להפחתתם, מיום 19.6.19 (תמ"ש
9 10784-02-15) הופחתו דמי המזונות לסך של 4,000 ₪ לחודש.

תמצית טענות התובע:

11
12 1. לטענת התובע, יש לבטל את חיוב מזונות הקטינים, נוכח הניכור ההורי הקשה של הקטינים כלפיו.
13 לטענתו, אינו רואה את ילדיו מזה כ-7 שנים נוכח הסתה קשה של הנתבעת את הילדים שתוצאתה
14 ניכור הורי של ממש. לטענתו, הילדים שינו את שם משפחתם ברשות החברתיות (לשם אימם –
15 א.) והוציאו אותו ממעגל חייהם. לטענתו, הקטינים בני 17, ברי דעת, שקיבלו החלטה מושכלת
16 לנתק את אביהם מחייהם, בתמיכת ועידוד אימם. לטענתו, ביטול המזונות לא יביא לפגיעה
17 באפשרות קיום/שיפור הקשר שלו עימם אלא להפך- נוכח תמיכת האם בניתוק הקשר, ייתכן
18 ויהיה בביטול המזונות המועברים לידה, לעודד את הקטינים לחדש את הקשר מרצונם.

19
20 2. לטענתו, היה מגיע למרכז הקשר על מנת לפגוש את ילדיו אך הם לא רצו להגיע וכשפגשו אותו,
21 אמרו לו אמירות קשות כגון: "היום שלנו היה טוב עד שראינו אותך". לטענתו, בס' 12 לפסה"ד מיום
22 19.6.16, קבע ביהמ"ש כי נוכח דיווחי התסקיר מיום 1.2.16 וקיום הקשר באמצעות מרכז הקשר,
23 נדחת טענת התובע להפחתת מזונות בגין סרבנות קשר. לטענתו, מיד לאחר פסה"ד, באותו היום

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 19-11-16811 ק. נ' א.

- 1 ממש, הודיעה הנתבעת בשם הקטינים, כי אין להם רצון לפגוש אותו וממועד זה, לא ראה אותם.
2 לטענתו כל עוד היתה "חרב" ביטול מזונות מעל ראש הנתבעת, נעשה מצג של שיתוף פעולה מצדה.
3
- 4 לטענת התובע, הקטינים השפילו אותו, קראו לו בשמות גנאי מעליבים ואף בעידודה של אימם,
5 הגישו תלונות במשטרה כנגדו (אשר נסגרו). לטענתו נלחם בכל כוחו על מנת לפגוש את ילדיו
6 ולהיות עמם בקשר אך ללא הצלחה. אף תלונותיו למשטרה, בגין הפרת הסדרי הקשר, לא זכו
7 לטיפול ראוי ולא הביאו לחידוש הקשר. עוד הוסיף כי ביקש לפגוש את הקטינים מחוץ למרכז
8 הקשר אך הנתבעת סרבה בטענה שקרית בדבר אלימותו.
9
- 10 לטענתו, פנה ביום 16.10.16 בבקשה ליח"ס בעניין ניכור הורי והוגש סיכום ביניים של וועדת
11 התסקירים ביום 28.8.16, בו נכתב, כי גורמי המקצוע סבורים כי טיפול משותף יכול לסייע
12 לאיכות המפגשים אך הקטינים מסרבים להמשיך במפגשים והנתבעת מסרבת לאלץ אותם להגיע
13 בניגוד לרצונם. העו"ס הוסיפו כי מהיכרותם את הילדים הם עלולים להתנגד להליך הטיפול.
14
- 15 לטענתו, מדוח נוסף שהוגש ביום 9.1.17 עלה, כי הבן עידו לא חושב על קשר עם אביו בעתיד ולא
16 מנסה ליצור קשר עם אביו. הבן יואב, חי את חייו כרגיל ולא חושב על נושא הקשר עם אביו. האם
17 טענה, כי הילדים מתנגדים לקשר עם אביהם וכי היא חושבת שחידוש המפגשים הוביל לחשיפה
18 לקונפליקטים וערער אותם.
19
- 20 אף רשויות הרווחה סיכמו, לטענתו, כי הקטינים מראים סימנים של רוגע ושקט וכי אינם חשופים
21 לקונפליקטים בין ההורים ולדינמיקה המורכבת עמו וכדי לשמור על "שקט, ומניעת מתחים",
22 למעשה "הרימו ידיים" ולא חייבו עוד בניסיונות טיפול/גישור והוא הוצא לחלוטין מחיי הקטינים.
23
- 24 לטענתו, הקטינים החליטו איפה, באופן יזום ומודע, תוך תמיכת אימם ואף בהסתה מצידה, שלא
25 לפגוש עוד באביהם, והדבר עלה אף בתסקיר מיום 28.6.16 ובסיכום ועדת תסקירים מיום 9.1.17.
26
- 27 לטענתו, הקטינים מצויים במצב של סרבנות קשר, קשה ומוחלטת מזה שנים רבות וארוכות בשל
28 ניכור הורי פתולוגי עם היעדר היתכנות לחידוש הקשר.
29 לטענתו, "אין המדובר במקרה" מששני הקטינים ניתקו את הקשר באופן זהה, דהיינו אין מדובר
30 בבעיה אישית של מי מהילדים אלא בהחלטה מכוונת, נתמכת ע"י הנתבעת, להוציאו מחייהם.
31 עוד הוסיף כי האם מעולם לא עשתה כל פעולה לעודד קשר בינו לקטינים, ולמעשה עפ"י תסקירים
32 סירבה לחידוש הקשר. לעמדתו, הנתבעת אומרת לביהמ"ש את אשר מצופה ממנה, ואילו בפועל
33 "משדרת", במעשיה ואמירותיה, כי מקובל עליה ואף יש הכרח, שהקטינים לא יהיו בקשר עמו.
34

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 19-11-16811 ק. נ' א.

6. לטענתו, ההבנה כי ניתוק הקשר הינו בתמיכתה הניכרת של הנתבעת, עולה מכתב הגנתה שם כינתה אותו "אב מתעלל" וברי לטענתו, כי לא תאפשר לו קשר עם ילדיו במצב דברים נטען זה.
7. לטענתו, לאחר שנים ארוכות של מאבק עיקש, בו ניסה לפלס דרך לליבם של הילדים, הסכים להשפיל עצמו בפניהם ולנסות כל דרך לחדש את הקשר, בסיוע גורמי מקצוע ואף במרכז הקשר, הרי שלא נותר דבר, מלבד לקבל את הדין.
8. עוד טען כי טענות שהעלתה הנתבעת בדבר קשר שהיה לאחרונה בינו לבין הקטינים או עם אחיהם שקריות, שכן רק לאחר הגשת התביעה, נשלחה אליו "פתאום" הודעת טקסט ובכדי להעלות טענה על קיומו של קשר.
9. לטענתו, התנהגותם המחפירה של הקטינים והדיפת ניסיונותיהם לחידוש הקשר התישו אותו והביאו אותו לידי יאוש. במצב זה, לטענתו, עת ילדיו מתנכרים לו, אין מקום שימשיך לשמש כ"כספומט" ולשלם מזונותיהם, על אחת כמה וכמה כאשר הינו פושט רגל. לטענתו, לו היו מעוניינים היו הקטינים מחדשים עמו את הקשר.
10. לטענתו שילוב מצבו הכלכלי, יחד עם העדר תקווה מוחלטת לחידוש הקשר עם הקטינים, ובתוספת השפעתה הבלתי נלאית של האם, מביאים למסקנה כי יש להורות על ביטול המזונות.
11. לעמדתו, על הקטינים להבין כי למעשיהם יש תוצאות ובחירתם לנתק עימו קשר כוללת אף ניתוק קשר כלכלי.
12. התובע הוסיף כי ביטול דמי המזונות לא יביא לשינוי ברמת החיים של הקטינים, שכן הנתבעת עצמה הצהירה כי בני משפחתה מסייעים בידה באופן נרחב (כך אף מתוך עדותה בהליכים קודמים), היא חיה בדירה בבית הוריה, אשר שופצה במימון, היא ובעלה משתכרים ואין לה חובות. משכך, לטענתו גם לאחר ביטול המזונות תתאפשר לקטינים רמת חיים סבירה.
13. לטענת התובע בנוסף, חלה הרעה במצבו הכלכלי.
14. לטענתו ביום 16.9.19 הוכרז ע"י ביהמ"ש המחוזי כפושט רגל (צורף העתק פסה"ד), בגין חוב בסך 387,814 ₪, אשר עיקרו בגין הכתובה. לטענתו, רכושו ויכולתו הכלכלית נבדקו ע"י ביהמ"ש המחוזי בהליך הפשי"ר.
15. לטענתו, משכורתו נותרה כמעט בעינה (צורפו תלושי שכר) והוא אף מקבל קצבת נכות מהמל"ל בסך 3,600 ₪ (צורף אישור). עם זאת, בהתאם להוראות ביה"מ בהליך פשיטת הרגל, עליו לשלם לקופת הפשי"ר 120,000 ₪ ב- 48 תשלומים, כלומר 2,500 ₪ לחודש ואת דמי מזונות הקטינים אשר נקצבו

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 19-11-16811 ק. נ' א.

1 בסך 2,500 ₪ לחודש (צורפה החלטת בימ"ש מחוזי מיום 10.1.18). בנוסף חוייב התובע להעביר, לקופת
2 הפש"ר, את כספי קרן ההשתלמות שלו ככל שתיפרע בתוך 4 שנים ממועד הפס"ד.
3
4 16. עוד לטענתו, במועד פסה"ד הראשון נקבע כי הנתבעת השתכרה 5,150 ₪ לחודש ובפסה"ד השני,
5 משנת 2016, כי אינה ממצה יכולת השתכרותה ומרוויחה 2,500 ₪ בלבד, ולכן פערי ההשתכרות
6 בין הצדדים נותרו בעינם. לטענתו, הנתבעת מקבלת מדי חודש סך נכבד מהתשלום החודשי כחלק
7 מהסדר הפש"ר וכן, כאמור, נישאה בשנית (ולא הוצגו הכנסות בעלה), מתגוררת מעל בית הוריה
8 (בבית ששיפצה בעלות של כ- 200,000 ₪ אשר ניתנו על ידי הוריה כמתנה), אינה משלמת
9 משכנתא/מדור, אין לה חובות ומצבה הכלכלי משופר בהרבה משלו.
10 עוד טען כי בהרצאת הפרטים מיום 18.5.20 פרטה הנתבעת כי ברשותה חשבון בנק אחד, בעוד
11 בחקירתה מיום 11.11.15 הודתה כי יש לה שני חשבונות בנק ועלה כי ברשותה סכומים ניכרים
12 בחשבון שבבנק פועלים.
13 כן לטענתו, לנתבעת פוטנציאל השתכרות גבוה שכן בנוסף להיותה מורה היא גם מטפלת
14 ברפלקסולוגיה, וכן ביכולתה להעביר שיעורים פרטיים.
15
16 17. לעמדתו, נוכח האמור הרי שהתקיים שינוי נסיבות אשר במסגרתו, המשך קיומו של הסדר
17 המזונות הקיים הפך לבלתי צודק.
18
19 18. התובע מפנה לפסיקה לעניין איזון בין אינטרס סופיות פס"ד לבין האינטרס שלא ישאר על כנו
20 פס"ד שאכיפתו אינה צודקת לחלוטין עקב שינוי נסיבות (ע"א 442/83 קס נ' קס), לעניין קיום תנאי
21 מכללא בהסכם גירושין המאפשר הקטנת מזונות עת מתקיימת השתנות משמעותית ובלתי צפויה
22 (מ"א 5226/89) ולעניין צמצום חיוב במזונות קטין כאשר מדובר בילד מורד (ע"א 4322/90 אדלשטיין).
23
24 19. לטענתו, כל אחת מהנסיבות - הניכור ההורי של הקטינים כלפיו, העובדה כי לא ראה את ילדיו
25 משך שנים רבות, מעורבות הנתבעת בניתוק הקשר, הליך פשיטת הרגל בו מצוי ושינוי הנסיבות
26 הכלכלי של שני הצדדים – ומקל וחומר הצטברותן, מהוות שינוי נסיבות מהותי, המצדיק
27 התערבות ביהמ"ש בגובה המזונות הנוכחי.
28

תמצית טענות הנתבעת:

29
30 20. לטענתה מדובר בתובע סדרתי המנצל לרעה הליכי משפט ובתביעה ממוחזרת, אשר הוגשה בשנית
31 לאחר שכבר הוכרעה בפס"ד מיום 19.6.16 בתמ"ש 10784-02-15.
32
33 21. לטענתה, התובע עשה כל שיכול היה, ובכל דרך, להימנע מקיום הסדרי קשר עם הקטינים והטיפול

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 19-11-16811 ק. נ' א.

- 1 בקטינים הוטל על כתפיה לבדה. כן טענה, כי התובע מנע מהבן הבגיר קשר עמה ואסר עליו
2 להיענות לפניויותיה לאורך זמן.
- 3
4 22. לטענתה בדיון שהתקיים ב-18.5.20, הצהירה כי מוכנה לעשות כל הנדרש על מנת לסייע בחידוש
5 הקשר בין התובע ובין הקטינים, ובין הקטינים לאחיהם הבוגר, אולם התובע עצמו התנגד לכך
6 משהכריז בא כוחו כי "הרכבת יצאה מהתחנה". לטענתה התובע מסרב לשאת באחריותו ההורית
7 ליצירת וטיפול קשר עם הקטינים וממשיך בהתנהלותו שתועדה כבר בתסקיר מיום 7.4.13.
8 לטענתה כעת מנסה התובע להתחמק אף מאחריותו במישור הכלכלי.
- 9
10 23. לטענתה, התובע הוכיח בסיכומיו כי יכול לאתר את הקטינים ברשתות החברתיות, ו"המרחק
11 לחידוש הקשר הוא בנגיעת כפתור", אלא שלא עשה כן.
- 12
13 24. לטענתה, בחר התובע להתייחס לכינוי של הקטין עידו ברשת- שינוי שלטענתה אינו מעיד על דבר
14 שכן ידוע כי ברשתות החברתיות עושים שימוש בכינויים שונים.
- 15
16 25. הנתבעת הוסיפה וטענה, כי הקטינים פגשו את התובע עת נפגשו עם אחיהם הבכור ניצן, וכי הם
17 מקיימים קשר שוטף עם אחיהם, ולאחרונה השתתפו יחד בפסטיבל מוזיקה בנגב. עוד טענה כי
18 הקטינים מעוניינים בקשר עם התובע, חרף התנכלותו אליהם לאורך השנים.
- 19
20 26. לטענתה ניתן ללמוד מתסקירים שהוגשו בעניינם לאורך השנים, כי התובע התנער והתנתק
21 מהקטינים, לא ניסה ליצור קשר עם הקטינים, לא הגיע למפגשים במרכז הקשר, לא יזם פניה
22 לגורמי הרווחה לבקש את חידוש הקשר (למרות שהקטינים מעולם לא התנגדו לכך) ואף לא פנה
23 אל גורמי החינוך השונים לקבל מידע באשר למצב הקטינים או להשתתף במסיבות הסיום, ימי
24 הורים וכד'. עוד לטענתה, התובע אינו מתעניין בחיי הקטינים, ואף ניסה לחבל מהלך הקיץ
25 האחרון ברצון הקטין עידו ללמוד בב"ס בישוב X והיא נדרשה לנקוט בהליך משפטי בעניין זה
26 ולפעול בהתאם לצו בית המשפט לרישום (י"ס 19-07-5078), מנע קבלת טיפול רגשי, וכן הפר החלטת
27 ביהמ"ש לחופשה מאוחדת של שלושת הקטינים ואינו משלם את המזונות באופן סדיר.
- 28
29 27. לטענתה אין עסקינן בקטינים "מורדים" אלא באב מתעלל וסרבן קשר.
- 30
31 28. לטענתה בפסה"ד מיום 19.6.16, דחה ביהמ"ש טענות התובע לסרבנות קשר בין היתר עקב הודאת
32 התובע כי הקטינים גילו עניין לפגוש בו. עוד הוסיפה כי היא עצמה מעודדת את הקשר בין
33 הקטינים ובין התובע, והדבר בא לידי ביטוי בין היתר בתסקיר מיום 27.12.16.
- 34
35 29. לטענתה הקטינים אינם מודעים לקיומה של התביעה.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 19-11-16811 ק. נ' א.

30. לטענתה, הסדרי הקשר אינם מתקיימים בעטיו של התובע, ולמרות זאת ומבלי שייטול על עצמו
שמץ מן האחריות למצב, מבקש הוא הפחתת דמי המזונות. לטענתה, צעד כזה של הפחתה/ביטול
המזונות הינו קיצוני ואינו מועיל כאשר ההורה מבקש לחדש את הקשר עם הקטין (ע"א 1880/94).

31. ביחס לטענות להרעת המצב הכלכלי, הציגה הנתבעת החלטות ודוחות מאת המנהל המיוחד וכן
מאת ביהמ"ש בתיק הפש"ר, תוך העלאת טענות בדבר הברחת רכוש רב שביצע התובע.

32. לטענתה, התובע זכאי לקצבת נכות בגובה 3,745 ₪ לחודש, ולא כפי שהצהיר בסיכומיו (3,600 ₪),
זאת בהתאם לתדפיס מעודכן מיום 31.8.20 מאת המל"ל (צורף לסיכומים). לטענתה, הסך הכולל
שקיבל בגין קצבת הנכות הוא 453,809 ש"ח החל מ- 1.4.10 וככל שהיה מעמיד חלק מהכנסותיו
מקצבת הנכות לתשלום חובותיו ולאור שכרו הגבוה, הרי שלא היו לו חובות.

33. לטענתה עפ"י תלושי השכר שהגיש התובע (בצירוף נקודת זיכוי בגין הקטינים) ממוצע השתכרותו
- 20,698 ש"ח לחודש למצער. לטענתה, מתלושי השכר עלה כי התובע רכש רכב חדש ונטל לשם
כך הלוואה ממוקם העבודה. לטענתה, התובע זכה לקידום והחל מ- 8/19 מקבל העלאה בשכר
בשווי 523.74 ש"ח. בחודש 4/20 קיבל תוספת שכר בגין קבלת דרגה. כן התובע צובר זכויות בגין
ותק ומקבל תוספת ותק בסך 984.97 ש"ח, זוכה לקבל ארוחות מסובסדות, וזכאי לדמי אש"ל,
כלכלה, לשעות נוספות, פטור מתשלום חשמל, זכאי להוצאות בגין אחזקת רכב בסך של 2,145
ש"ח, זכאי להנחת יישוב בהיקף של עד 13,500 ש"ח לחודש ועוד.
לטענתה בעת נבחנו הכנסותיו של התובע במסגרת תמ"ש 10784-02-15 היו אלו 13,500 ש"ח
ובתוספת של כ- 3,500 ש"ח קצבת המל"ל ובסה"כ שכר ממוצע של 17,000 ש"ח.
מכאן, לטענתה, הכנסתו של התובע עלתה בכ- 25% מאז פסיקת ביהמ"ש מיום 19.6.16.

עוד הוסיפה כי לטענתה לתובע חשבונות בבנק הדואר וחשבונות בנק נוספים על שם אחרים (למשל
ע"ש אימו) ולשם הוא מברח כספים.

34. לטענתה, הוצאות שכר הדירה להן טען התובע התבססו על חוזה למראית עין שאינו בתוקף,
החשבוניות המפרטות רכישת מזון הינן של בת זוגו ולתובע אין כל הוצאות אחזקה, ארנונה וכד'.

35. לטענת הנתבעת, הליך הפש"ר צפוי להסתיים ב 9/23. לטענתה, התובע נושא בתשלום בהליך
הפש"ר בסך של 5,000 ש"ח בלבד ומכאן שהוצאותיו פחתו משמעותית.
לטענתה, אף הוצאותיו הנוספות של התובע פחתו נוכח שהבן ניצן בגר וסיים לימודיו. משכך,
לטענתה, הכנסתו הפנויה של התובע עומדת ע"ס של 16,000 ש"ח לחודש ומצבו הכלכלי השתפר.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 19-11-16811 ק. נ' א.

36. לטענתה, כעולה מתלושי שכרה, הכנסתה כ-5,200 ₪ ממקור עבודה היחיד כמורה במשרד החינוך. לטענתה אף בהחלטה מיום 19.6.16 נסמך ביהמ"ש על הכנסה דומה בסך 5,150 ש"ח. לטענתה משכורתה מופקדת לחשבונה בבנק יהב (ח-ן) בבנק הפועלים עליו נחקרה לפני כחמש שנים (נסגר). לטענתה, בנוסף מקבלת דמי המזונות בסך 2,500 ש"ח (ורק בתום הפש"ר תוכל לקבל החזר תשלום מזונות כדי להשלים את גובה דמי המזונות הקבוע בסך 4,000 ש"ח לחודש). עוד טענה כי הינה נזקקת לנטילת הלוואות ממשפחתה.

37. לטענתה, עולה כי קיימים פערי הכנסות גדולים בינה ובין התובע, ופערי ההכנסות הפנויות גדולים עוד יותר לאור הוצאותיה הנרחבות של הנתבעת לעומת הוצאותיו הדלות של התובע.

38. לטענת הנתבעת, הינה נדרשת להחזיר הלוואות למשפחתה בגין הוצאות שיפוץ דירת המגורים בסך של 200,000 ש"ח וזו מושבת על ידה, מעת לעת, ככל שידה משגת. לטענתה, הוצאות המחיה בגין ארנונה, חשמל, מים, אינטרנט, גז, כבלים, טל' ניידים של הקטינים עולות לסך כ- 2,000 ש"ח לחודש והוצאות המזון הינן כ- 3,000 ש"ח לחודש. בנוסף לקטינים הוצאות בגין שיעורי נהיגה, שיעורים פרטיים לקראת מבחני בגרות ועוד (הנתבעת צירפה טבלה המדגימה הוצאות ששולמו בגין חינוך וחוגים עבור הקטינים, נכון ליום 10.9.20, המסתכמת בכ- 35,000 ש"ח).

39. לטענת הנתבעת שינוי פס"ד יעשה רק מקרים נדירים כאשר עקב שינוי נסיבות לא יהא זה צודק להשאיר את פסה"ד על כנו (ע"א 442/83), על השינוי להיות מהותי (תמ"ש 12000/03, תמ"ש 107782/00) ועל העותר לשינוי סכום המזונות לפעול בתום לב ובניקיון כפיים.

40. מכל האמור לעיל, הנתבעת עותרת לדחות את התביעה ולהותיר את ההחלטה בתמ"ש -10784-02-15 על כנה, ולחילופין להגדיל את המזונות ולהשיבם לסך 4,800 ש"ח, אשר נפסקו לאור הפער שבין הכנסות הצדדים. עוד עותרת הנתבעת לחיוב התובע בהוצאות משפט ושכ"ט עו"ד.

דיון והכרעה:

סרבנות קשר – המתווה הנורמטיבי

41. סעי' 3 לחוק לתיקון דיני משפחה (מזונות), תשי"ט-1959 (להלן: "חוק המזונות") קובע כי חיוב אדם במזונות ילדיו הקטינים יהא בהתאם להוראות הדין האישי החל עליו. בענייננו, שני הצדדים יהודים והקטינים מעל גיל 15 (כבני 17 שנים), ועפ"י הדין האישי החל עליהם החיוב במזונות הקטינים, הינו מדין צדקה ושני ההורים חייבים בו באופן שווה, עפ"י הכנסותיהם ויכולותיהם.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 19-11-16811 ק. נ' א.

עוד קובע חוק המזונות בסעי' 9, כי לבית המשפט הסמכות לפטור מחובת המזונות (כולה או מקצתה), מחמת התנהגות מחפירה מצד זה הזכאי לקבלתם.
לכך יש להוסיף האמור בסעי' 16 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב-1962-
"הקטין חייב, תוך כיבוד אב ואם, לציית להוריו בכל ענין הנתון לאפוטרופסותם".

42. הפסיקה הכירה באפשרות לביטול מזונות קטין במקרה של סרבנות קשר, אך התייחסה לאפשרות זו כצעד קיצוני בלבד אשר ככלל יש להימנע ממנו (ע"א 687/83 מזור נ' מזור פד"י לח(3) 29 וכן ע"א 1741/93 אזולאי נ' אזולאי [פורסם במאגר "נבו", 13.7.94]).
ביטול המזונות ייעשה במקרים קיצוניים ונדירים ויש לשקול תמיד חלופה מתונה יותר כגון הקטנת מזונות. ההכרעה תיעשה בזהירות, ובשים לב לעקרון טובת הילד (רע"א 3761/10 פלוני נ' פלונית [פורסם במאגר "נבו", 15.7.2010]).

43. בית המשפט ישקול, בדונו בשאלה האם יש מקום להפחית או לשלול מזונות לבן מרדן בין היתר:

- האם סרבנות הקשר נובעת אך ורק מרצונו האמיתי והעצמאי של הילד או שקיימת אשמה מצד האב או האם למצב שנוצר.
- האם האב נקט בכל הפעולות והמאמצים הנדרשים לצורך חידוש הקשר.
- האם ביטול המזונות עלול לגרום לסיכול הסיכוי לחידוש הקשר.
- מה תהיה השפעת ביטול המזונות על אפשרות קיומם הסביר של הקטינים.

ע"א 1880/94 קטן נ' קטן פ"ד מט(1) 215; ע"א 4322/90 אדלשטיין נ' אדלשטיין פ"ד מו(1) 289; עמ"ש (י-ם) 513/09 פלונית נ' פלוני (14.04.10), תמ"ש (ת"א) 29511-09-13 פלוני נ' אלמונים (27.5.15), עמ"ש (חי') 53288-03-18 פלוני נ' פלונית (נבו, 13.11.18).

בחינת הקשר בין הקטינים ובין התובע:

44. עפ"י תסקיר שהוגש בעניינם של הצדדים, ביום 1.2.16 (בתמ"ש 52006-06-14) בהליך קודם בו נקט התובע (תמ"ש 10784-02-15) בו ביקש לבטל את המזונות עבור שני הקטינים עקב סירובם של הקטינים לקשר עימו – נפגש התובע עם ילדיו הקטינים פעם בשבוע למשך כשעה במרכז הקשר בץ.

בנסיבות אלה, וכפי שפורט בפסק הדין מיום 19.6.16, נדחתה התביעה שעילתה סרבנות קשר.

45. דומה כי בסמוך לאחר מתן פסק הדין חל שינוי בקשר שבין הקטינים לתובע:

א. בתסקיר מיום 13.7.16 (הוגש בתמ"ש 52006-06-14) דווח כי: "המפגשים במרכז הקשר בץ הופסקו מה 10/7 בשל התנגדות של הילדים להמשיכם וקושי מצד האם להכריח אותם. מדובר בבנים בגיל ההתבגרות בני 12.5 כאשר בשלב התפתחות זה מתעורר קושי לחייב אותם לקיים קשר עם הורה או בן משפחה בניגוד לרצונם".

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 19-11-16811 ק. נ' א.

ב. בסיכום ביניים של ועדת תסקירים מיום 28.8.16, אשר התקיימה ללא נוכחות האם עקב בעיה רפואית, דווח בין היתר: "... האב מרגיש שלילדים קשה במפגשים במרכז הקשר. האב אמר שהוא יעשה כל מה שמבקשים ממנו למען הילדים... בהתאם לדיווח של העו"ס... הילדים הביעו התנגדות להמשך המפגשים עם האב במרכז הקשר תוך חוויה של פגיעה רגשית. למרות הסכמתם של הילדים להמשיך את המפגשים... האם הודיעה כי בשל התנגדותם, אינה יכולה להכריח אותם להגיע למרכז הקשר. על פי דיווח ממרכז הקשר: המפגשים החלו מחודש דצמבר 2015, הקשר התפתח באיטיות. לשם העמקת הקשר, טיפול משותף של האב עם בנו עשוי לתרום להם רבות וישפר את איכות המפגשים במרכז הקשר. לאחרונה מסרבים הבנים להמשיך במפגשים ואינם מסרבת לאלץ אותם להגיע בניגוד לרצונם. מהיכרות שלנו עם הילדים, עידו ויואב, הם עלולים להתנגד לתהליך טיפול. הם סיימו תהליך טיפול פרטני ללא שינויים בכיוון הקרבה לאב".

ג. ובסיכום ועדת תסקירים מיום 9.1.17 לאחר ביקור בבית האם: "עולה כי אין קשר בין האב לבין הילדים עידו ויואב. אין קשר בין האחים, ניצן, הבן הבכור במשמורת האב, לבין התאומים עידו ויואב במשמורת האם. הילדים עידו ויואב מראים סימנים של רוגע ושקט מכיוון שאינם חשופים לקונפליקטים בין ההורים ולדינמיקה המורכבת בין הילדים לבין האב. נראה כי יש מקום להגן על הילדים, לסייע להם לשמור על השקט שמאפשר להם תפקוד טוב, לעומת חידוש מפגשים או לחייב עוד ניסיונות גישור-טיפול, מה שיכול להחזיר את המשפחה למתחים ועימותים על גבם של הילדים. חשוב לטובת הילדים שכל אחד מההורים ימצא את הדרך להיות בקשר עם הבן/בנים שגור/ים אצל ההורה השני. הקשר לא חייב להיות ישר במפגש פיזי אלא באמצעות התקשרות האלקטרונית מקובלת אצל בני הנוער כמו הודעות בנייד, דרך האינטרנט בתאריכים המשמעותיים בחייהם של הילדים: חגים, ימי הולדת, סיום שנת הלימודים וכד' " (הדגשה במקור).

ד. ביום 16.1.17 קבעתי בין היתר כי "הצדדים מופנים להמלצת עו"ס לסדרי דין בכל הנוגע לאמצעי יצירת הקשר וראוי כי הצדדים יפעלו לפחות בדרך זו". כן, משלא הוגשה כל הודעה אחרת על ידי מי מהצדדים הוריתי על סגירת התיק.

ה. בין קיומה של ועדת תסקירים אחת לשניה, הגיש התובע בביה"מ בבקשה ליישוב סכסוך (ני"ס 34303-11-16 מיום 16.10.16) בעניין היות הקטינים מורדים. ברם נוכח הודעת הנתבעת כי לא תוכל להגיע לפגישת המהו"ת עקב נסיבות רפואיות ועמדת התובע נסגר בסופו של יום התיק.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 19-11-16811 ק. נ' א.

1. ביום 2.7.19, הגישה הנתבעת בקשה לשוב סכסוך (י"ס 5078-07-19) וביקשה אישור לרישום הקטין עידו לבית ספר התיכון ... בשוב X, ולאחר שלטענתה התובע לא נתן הסכמתו. בתגובתו פרט התובע כי שני הקטינים, עידו ויואב, אינם בקשר עימו מזה מספר שנים וכי קיים ניכור הורי קשה כלפיו. עוד עלה כי התנגדותו נעוצה בעובדה כי המדובר בבי"ס פרטי ואין באפשרותו לעמוד בתשלום משהינו מצוי בהליך פש"ר. בסופו של יום הגיעו הצדדים להסכמות לפיהן ניתנה הסכמת התובע ללימודיו של הקטין בביה"ס בכפוף לנשיאת הנתבעת בכל העלויות הנובעות מהלימודים שם. התובע המשיך לערום קשיים ברישום הקטין לביה"ס, תוך שהתנה חתימתו על המסמכים הנדרשים בחשיפת תצהיר הנתבעת אשר נמסר למשרד החינוך בהתאם לדרישתם. ביום הורתי 26.8.19 על רישום הקטין לביה"ס.
2. ביום 7.11.19 הגיש התובע את תובעתו דגן לביטול מזונות הקטינים.
46. מטענות הצדדים הן בכתבי בי- הדין והן מהלך הדיון אשר התקיים, בתובענה זו, ביום 18.5.20 עלה כי לאחר הגשת התביעה דגן, קיבל התובע הודעת טקסט מאחד הקטינים. ברם לטענתו, המדובר בהודעה שהינה תולדה של התביעה. תוכן ההודעה לא הובא בפניי. כן לא נמסר האם אותה הודעה מאחד הקטינים נענתה ע"י התובע.
47. מהלך הדיון הצעתי לצדדים כי יבחנו שוב האפשרות לחידוש הקשר באמצעות יח"ס או כל גורם טיפולי אחר.
- בי"כ הנתבעת הביעה עמדתה כי: "יש פה איש עשיר שיכול לשלם את הסכום ולעשות ניסיון לקשר עם הילדים, אם הוא מעוניין בקשר. אנחנו נשתף פעולה בכל צעד, בין אם זה באמצעות יחידת הסיוע. אנו מעוניינים בקשר. נעשה מה שצריך" (עמ' 3 ש' 16-18 לפרוט),
- ואילו לעמדת בי"כ התובע, כפי שעלתה בדיון כאמור, אין סיכוי לקשר, תשובת בי"כ הנתבעת מקורה ברצון להמשיך ולקבל מזונות. לטענתו, לאחר שניתן פסה"ד לעניין המזונות הילדים פסקו מלהגיע, ואינו מעוניין ב"שידור חוזר".
- בי"כ התובע הציע כי יבוטל חיוב המזונות ואז יעשה ניסיון לחדש הקשר. (שם ש' 24-32).
48. לטענת הנתבעת בסיכומיה, מהלך חודשים יוני ויולי 2019 יצרו הקטינים קשר עם אחיהם הבכור ניצן באמצעות הרשתות החברתיות, ולטענתה אף ביקשו לחדש הקשר עם אביהם. כן לטענתה אף נפגשו בז. לטענת התובע הקשר עם הקטינים לא חודש.
- סיכומי הנתבעת הוגשו בחודש ספטמבר 2020 ובהם, כאמור, צוין אירוע בודד בו, ככל הנראה, היה קשר כלשהו בין התובע ובין הקטינים נוכח חידוש הקשר בין שלושת האחים (ובית המשפט מברך על חידוש קשר זה), אירוע אשר התרחש לפני זמן רב.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 19-11-16811 ק. נ' א.

ברי כי אין לראות בכך משום חידוש קשר ו/או כוונה לחידוש הקשר עם האב.

49. אמנם, לתחושת האב "כלו כל הקיצין" והקטינים הביעו עמדתם, כבר בסוף שנת 2016, כי אינם מעוניינים בקשר עם אביהם.

יחד עם זאת, גורמי הטיפול (הגם כי לא הצליחו להניא את הקטינים מסירובם והמליצו דאז, להותיר את ה"שקט" על כנו) המליצו אף כי התובע ישמור על קשר עם הקטינים באמצעים דיגיטליים למצער, מספר פעמים בשנה במועדים החשובים להם. נראה כי התובע בחר שלא לעשות כן, "הרים ידיים" ולא פעל לחידוש הקשר ו/או בניסיונות ליצירת קשר עם הקטינים (בכל דרך שהיא) משך השנים האחרונות.

50. מנגד, אף הנתבעת בחרה שלא לפעול ולעודד **אקטיבית** קשר כלשהו מהלך השנים בין הקטינים, המצויים במשמורתה, ובין התובע. מכתבי בי-הדין עולה כי יש בסכסוך הכספי שעודנו קיים בין הצדדים, להשפיע על יחסה אל התובע. אופן התבטאויותיה של הנתבעת מלמד כי כעסה עדיין רב, חרף העובדה כי חלפו כבר כעשר שנים מאז פרוץ הסכסוך ביניהם, ואין ספק כי יש בכך כדי להשפיע על הקטינים ועל נכונותם לחידוש הקשר.

גם זאת, בדיקת השתלשלות העניינים מלמדת כי מספר ימים לאחר קבלת פסק הדין מיום 19.6.16, בו קבעתי כי לא מתקיימת של סרבנות קשר, הודיעה האם כי הקטינים אינם מעוניינים יותר לפגוש באביהם. קיים קושי לקבל הטענה כי המדובר בצירוף מקרים: - עפ"י התסקיר שהוגש ביום 13.7.16, הודיעה האם ביום 3.7.16 כי לא תביא את הקטינים למרכז הקשר, תוך שהיא ובעלה טענו כי "אין טעם להמשיך את המפגשים אב-ילדים כי הם פוגעים בילדים והילדים כבר לא משתפים פעולה". בהמשך התסקיר דיווחה העו"ס, כי פגשה בקטינים ושמעה טענותיהם להפסקת המפגשים "הם חזרו על טענות ששמעתי מהאם". עם זאת התרשמה כי לא מדובר בהסתה אלא בקושי אמיתי בקשר ובכימיה בינם ובין האב. הוצעו לקטינים אמצעים אחרים לקיים מפגשים עם האב, תוך המשכם במתכונת אחרת וסיוע בגורמים הנמצאים במרכז הקשר, בסופו של יום שוכנעו הקטינים וסוכם כי המפגשים ימשיכו בהתאם לתוכנית שנבנתה יחד עימם באותה פגישה. בהמשך התסקיר דיווחה העו"ס כי "האם ובעלה התבקשו להיכנס לשיחה לשמוע מה סוכם עם הילדים, אך התרשמתי מדבריהם בנוכחות הילדים כי הם לא היו שותפים להמלצה שלי. הם באו מתוך כוונה שהמפגשים לא יימשכו בהתאם לבקשת הילדים. שמעתי אמירות לא מותאמות מצידם בנוכחות הילדים המנוגדות להמלצות שלי. בשל כך סיימתי את השיחה כדי שהילדים לא יהיו חשופים למחלוקת ביני ובין האם ובעלה". פועל יוצא של המצב שנוצר היתה הודעתה של הנתבעת ביום 10.7.16 כי "אינה מסוגלת לבוא עם אחד הילדים כי שניהם לא משתפים פעולה".

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 19-11-16811 ק. נ' א.

51. לכך יש להוסיף כי הקטינים הינם כבר בני 17 (ילידי 10.1.2004), כפסע מבגרות. בגילם יש לצפות לשיקול דעת עצמי, עצמאות מחשבתית והבנה. עולה כי הקטינים בחרו לחדש הקשר עם אחיהם הבכור, אולם בוחרים שלא לעשות כן עם אביהם. מן הפסיקה אנו למדים כי בהתייחס לקטינים, אשר צעירים מגיל 15, אין "למדוד התנהגותו של ילד בגיל זה בקנה מידה של אדם מבוגר" (ע"א 452/68 משכיל לאיתן נ' משכיל לאיתן, פ"ד כג(1) 309) אך מצופה כי לקטינים בני 17 הבנה בדבר השלכות/ תוצאות החלטתם על ניתוק הקשר עם אביהם.

52. עם כך בפניי מן הצד האחד - קטינים אשר אינם מוכנים לחדש הקשר עם אביהם (וכעולה מהתסקירים האחרונים שהוצגו בפניי ושנערכו בסוף שנת 2016–תחילת 2017, מקור ההתנגדות אינה בהסתה מצד האם, אלא בעמדתם העצמאית של הקטינים), בתרומת האם שבחרה שלא לפעול באופן אקטיבי כאמור לחידוש הקשר ו/או לפעול כנגד רצון הקטינים ומן הצד השני - האב אשר "הרים ידיים" בהיותו שבע מן ההליכים הטיפוליים והמפגשים אשר התקיימו לשם קירוב בינו ובין הקטינים עד לקיץ 2016, אשר לא פעל בעצמו ולא ניסה ליצור קשר ולו מינימלי עם קטינים כפי המלצת ועדת התסקירים מהלך השנים לאחר מכן.

משאלה פני הדברים, לאחר שבחנתי עניינם של הצדדים (ובכלל זאת אלה הנוגעים לחלוקת זמני השהות של הקטינים עם אביהם והקשר בין הקטינים לאביהם, שנדונים בפניי מזה כעשור) ובבואי ליישם הכללים אשר התוותה הפסיקה בענייננו, מצאתי כי בעת הזו, יש בהפחתה משמעותית בדמי המזונות (ולא ביטולם כליל) כדי להביא לאיזון צודק נכון וראוי בנסיבות.

רבה תקוותי כי הקשר בין הקטינים ובין אביהם התובע יחודש בעתיד.

על התובע כמו גם על הקטינים לקחת אחריות אישית, ולנסות לחדש הקשר. נוכח הקרע העמוק יהא זה אף רצוי להיעזר בגורם טיפולי המומחה לעניין זה. ברם זוהי המלצתי, באשר אין זה העניין העומד להכרעתי (כאשר מי מהצדדים לא בחר לשוב ולעתור לבית המשפט בעניין זה).

53. נוכח קביעתי כאמור, יבחן גובה הפחתת דמי המזונות, באופן שסיפוק צרכיהם הבסיסיים של הקטינים, בהינתן כי הינם זכאים למזונותיהם מדין צדקה בלבד, לא יפגע.

54. בחנתי טענותיה של הנתבעת לעניין העלייה בשכר התובע ושיפור מצבו הכלכלי.

אלה אינם מתיישבים עם העובדה כי התובע הוכרז כפושט רגל במסגרת תיק פש"ר ... בביהמ"ש המחוזי בחיפה. הנתבעת הינה הנושה העיקרית של התובע, ועל פי הנספחים שצירפה ניכר כי התובע עמד ועדיין עומד תחת עינם הבוחנת של המנהל המיוחד ושל בית המשפט (נספח יא) – עמדת המנהל המיוחד מיום 26.3.18 ועליה החלטת ביהמ"ש מיום 27.3.18, נספח ו' - דוח המנהל המיוחד מיום 30.1.19,

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 19-11-16811 ק. נ' א.

נספח ה' – פרוט' דיון 16.9.19 ובו הסכמת הנתבעת לתוכנית הפירעון המפורטת בפסק הדין מאותו היום). במסגרת הכרזתו של התובע כפושט רגל, נבחנו היטב כלל היקף רכוש, הכנסותיו מכל מקור שהוא (בכלל זאת קצבת הנכות אותה הוא מקבל מהמל"ל), והוצאותיו. כן הוקצבו מזונות הקטינים בסך 2,500 ₪ כפי החלטת ביהמ"ש מיום 27.3.18 (נספח יא').

מהמסמכים שהוצגו בפני עלה כי אף מצבה הכלכלי של הנתבעת נשאר דומה לזה שהיה מהלך ניהול התיקים הקודמים בעניין מזונות הקטינים. משכורתה הממוצעת עומדת ע"ס כ-5,200 ₪ לחודש, הנתבעת לא הציגה כל מסמך התומך בטענתה כי הינה משיבה הלוואה שנטלה מהוריה לשם שיפוץ הדירה (בדומה לא הציגה מסמכים על כך טרם מתן פסה"ד מיום 19.6.16), כן לא תמכה טענותיה בדבר הוצאות מחיה בגובה 2,000 ₪ והוצאות מזון בגובה 3,000 ₪ (הנתבעת פירטה הוצאות חינוך וחוגים בהן נשאה עבור הקטינים, וללא שהתובע נשא במחציתם -נספח יט').

הנתבעת נישאה בשנית, ולא פירטה אודות הכנסות בעלה והשתתפותו בהוצאות המשפחה. הנתבעת לא טענה לחובות אשר היא חבה בהם, כן לא הציגה דפי חשבון בנק אשר היו יכולים ללמד על קשיים כלכליים.

מנתונים אלה עולה כי הנתבעת אמנם טוענת לקשיים כלכליים – אך לא הציגה מאומה לתמוך בטענותיה אלה. כן עלה כבר מהלך הדיונים בתיק 10784-02-15 כי הורי הנתבעת מסייעים לה ביד רחבה ותומכים בה באופן שוטף.

55. נוכח האמור, לאחר שבחנתי מלוא המסמכים והראיות שהובאו בפני, צרכי הקטינים ויכולות הצדדים והכנסותיהם כמו גם הדין החל: -

א. הנני מורה על הפחתת דמי מזונות הקטינים לסך 1,250 ₪ לחודש עבור כל קטין (סה"כ 2,500 ₪), וזאת ממועד הגשת תביעה זו ועד הגיע הקטינים לגיל 18 או סיום לימודי התיכון לפי המאוחר (מועד ההפחתה נקבע החל ממועד התביעה בהינתן כי אין המדובר במזונות ששולמו ו/או "נאכלו" על ידי הקטינים נוכח החלטת בית המשפט בהליך הפש"ר).

ב. אני מבטלת את חיוב התובע לשאת במזונות הקטינים בתקופת השירות הצבאי/לאומי.

ג. אני מבטלת את חיוב התובע לשאת במחצית הוצאות החינוך של הקטינים החל ממועד הגשת התביעה. עם זאת חיובו לשאת במחצית מההוצאות הרפואיות החריגות של הקטינים נותר על כנו.

ד. ככל שיחודש הקשר בין הקטינים לתובע, יהיה מקום לשקול מחדש גובה דמי המזונות ככל שתוגש תובענה מתאימה על ידי מי מהצדדים.

56. על מנת שלא להסלים הסכסוך ובנסיבות איני עושה צו להוצאות.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 19-11-16811 ק. נ' א.

1
2
3
4

המזכירות תמציא פסק הדין לצדדים ותסגור התיק.
ניתן היום, כ"ט טבת תשפ"א, 13 ינואר 2021, בהעדר הצדדים.

ענבל קצב-קרון, שופטת

5
6
7
8